

AZ ALPOK LEGNAGYOBB GLECCSERE

A visszaeső („secunder enuretikus”) gyermekek általában már egy évnél hosszabb ideig szobatiszták voltak, de valamilyen lelki megrázkódtatás, kínzó, kellemetlen feszültség következtében ismét ágyba vizelővé váltak. Ezt a megrázkódtatást okozhatja egy közeli családtagnak az elvesztése, valami súlyos családi konfliktus, válás, vagy életüknek valaminő hirtelen nagy változása — például óvodába vagy iskolába kerültek, lakóhelyet változtattak, súlyos betegségbe estek, netán kórházba kerültek. Az egyik legismertebb ok a kistestvér születése: az anya szeretetét eddig egyedül birtokló gyermeknek nehéz osztoznia az új jövevényvel, a „betolakodó”-val, s féltékeny rá. Igazságtalannak érzi, hogy amit a picinek szabad, az neki már nincs mindig megengedve. Mellőzöttek érzik magát, mint ha őt nem szeretnék, s már nem volna olyan fontos szülei számára, mint kistestvérenek a megszületése előtt volt. A gyermeknek nehéz tudomásul vennie, hogy ő már „nagy fiú” vagy „nagy lány”, s egyedül kell elvégeznie bizonyos dolgokat, az anya segítsége, jelenléte nélkül. Az ágyba vizelése tulajdonképpen afféle tudattalan eszköz számára, mellyel kikényszerítheti, hogy az anyja fokozottabban törődjön vele.

Az is előfordul, hogy a bevezelés bizonyos helyzetekhez, illetőleg személyekhez kötődik. Például kisebb gyermekekkel megtörténik, hogy a játékba belefeledkezve esik meg velük a baj, vagy hogy a nagyobbak valamely erős szorongást, izgalmat okozó helyzetben veszítik el hólyagzárró izmaik felett az uralmat. Ezeknek az eseteknek nem szabad nagy fontosságot tulajdonítani.

A bevezelés mindemellett gyakran lehet a gyermek nemi izgalmanak a jele is. Különösen gyakori ez azoknak a gyermekeknek a körében, akik közös hálószobában alszanak a szüleikkel, vagy valamilyen oknál fogva tanúi szülei házassáletének. Az izgalmas neszekről és az esetleges látványtól a gyermek feszültté, izgatottá, egyszerűsödő szorongóvá válik. Itt jegyezzük meg, hogy az anyák egy része a gyermeknek saját testével, ne-

mi szervével való ismerkedését meghökkenve veszi tudomásul, s megbüntetik, megszegényítik miatta a gyermeket: így is könnyen alakulhat ki olyan bűntudat, ébredhet olyan szorongás a gyermekben, amely bevezelésre vezethet.

Gyógyítható

Előfordul, hogy a gyermek bevezelésének hátterében — a hibás, következtetlenségű végzett szoktatáson kívül — súlyos családi konfliktusok tárnak fel, például a szülők közötti meg nem értés. Nem ritkán halljuk a rendelésen megjelent szülőktől, hogy a gyermek a „hitvesi ágyban” alszik az anyáé és az apáé között, holott legtöbbszor külön ágya, illetőleg szobája van. Ilyenkor a gyermek rendszerint „eszköz” arra, hogy az egyik szülő — általában az anya — elháríthassa a házastársa nemi közeledését. Egy édesanya például áradozva mesélt arról, hogy milyen jó kapcsolatban van 11 éves fiával, a gyermek éjjelente mellébújik az ágyba, nem is hajlandó a saját ágában aludni. „Szinte a testemhez tapad, csak az a baj, hogy minden éjjel bepísi, pedig már olyan nagy gyerek...” Nem is gondol arra, hogy a gyermekkel való rendszeres együttalvás mennyire gátolhatja vagy visszavetheti a gyermek egészséges személyiségefejlődését.

Előfordul, pedig igen káros szokás, hogy az olykor bevezelő idősebb — 7–12 éves — gyermekeket éjszakra bepelenkázzzák, az ágy vagy az ágynemű megkímélése végett. Szüleik általában nehezen viselik el azt a gondolatot, hogy a gyermekük már „kinőtt a pólýából”. Pedig rendszerint elég, ha a pelenkát végleg eltávolítják, s a gyermek „fel nő” a saját életkorához.

Az ágyba vizelés általában gyógyítható, mégpedig a gyermek személyiségének, énjének erősítése révén és a szülők helyes magatartásának segítségével. Különösen fontos, hogy a szülőket megnyerjük az együttműködés gondolatának. De az sem hanyagolható el, hogy a gyermek maga is meg akarjon szabadulni a bajától.

Kaszab Zita

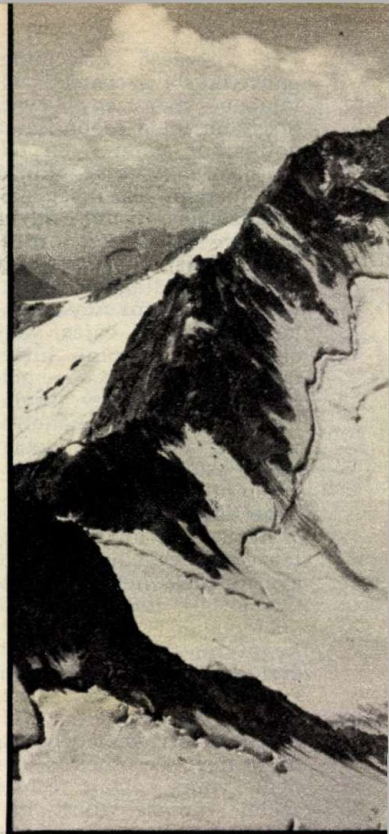
Svájc a magas hegyeknek, barátságos városoknak, zöld erdőknek, mosolygó tavaknak, de egyúttal a zord sziklák, az örök hónak és jégnek a hazája is. Szinte mindent megtalálunk ott, ami szépet és nagyszabásút a természet nyújthat az embernek. A Berni-Alpok csoportjában a látnivalók sokasága tárul a hegymászó és a kényelmes üdülővendég elé egyaránt. Nagyszerű élmény kirándulni az Alpok leghosszabb gleccseréhez, az Aletsch-gleccserhez. Nem is kell megerőltetnünk magunkat. Svájc kis országa, a vasutak kitűnőek, rövid időn belül megközelíthető bármely tája, s ha havat, jeget akarunk látni, kényelmes felvonók visznek föl kitűnő kilátópontokra, ahonnan pompás körkép tárul elénk — mindez, persze, súlyos svájci frankokért.

A Faulhorn 2684 méter magas gerincén kékes csillogó tó fogad bennünket, benne az Eiger és a Monch 4000 méter fölötti csúcsai tükröződnek. Aki felkapaszkodik a könnyű, füves kiemelkedésre, az a csúcshármas harnadik tagját, a Jungfrau' is látja, s még nagyszabásúbb panorámában gyönyörködhet.

A hegycsoport másik oldalán kitűnő áttekintést kapunk az Aletsch-gleccser-

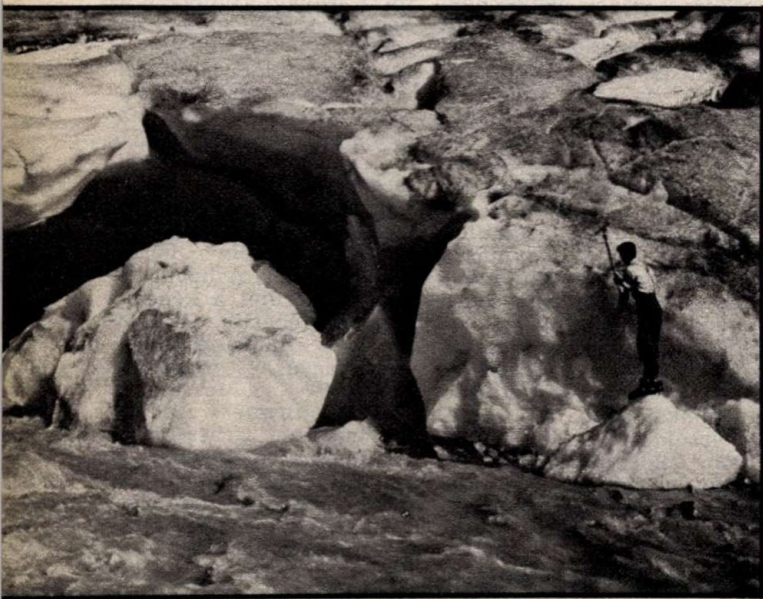
ről. A legjobb kilátópont az Eggishorn 2934 méter magas csúcsa. A völgyből, a vasútállomásról induló felvonó néhány perc alatt felröpít oda. Az Alpok legnagyobb gleccserének területe a mellékágakkal együtt meghaladja a 150 négyzetkilométert. A kövekkel, törmelékkel borított jégfolyó, a „gleccsernyelv” hossza 16,5 kilométer. A hóval borított tápterület a képen a távolban fehérlik. Ott alakul át — a napsütés, az olvadás-fagyás és a nyomás hatására — a leesett hó szemcsés firné*. Az alig milliméteres firnszemcsék fokozatosan megnőnek. A keletkező egykristályok átmérője évek folyamán elérheti a 15 centimétert, tömege a 700 grammot. Ez a zöldes színű gleccserjég. Közben a jégtömeg a nehézségi erő hatására csúszik lefelé, és örökké csiszolja a völgyfeneket és a falakat.

Az örök hó határa fölött húzódó firnmezők alkotják a tápterületet. A meredek sziklafalakhoz tapadó jégtől és hótól a gleccser elszakad. A falakon végigfutó hatalmas repedés választja el az álló és a mozgásban lévő részt. A hegymászó elé a „határszakadék” nem kis akadályként mered. Leküzdéséhez segédesszükre — jégcsákányra,

Hatalmas repedés választja el az álló és a mozgó részt

Az Aletsch-gleccser

A gleccsornyelv alsó végén hatalmas kapu tátong

hágóvasra, szegre és csavarra, főként pedig kötélre — van szüksége.

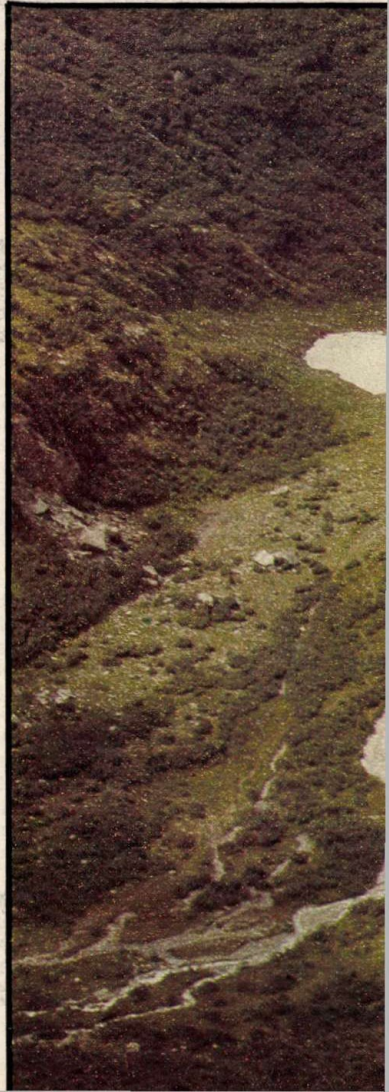
A jégfolyam állandó mozgásban van. A naponta megtett út néhány centiméter, de esetleg néhány méter (a Himalája vagy a Karakórum hatalmas gleccserei olykor napi néhány-szor 10 méter). A gleccser közepe gyorsabban, a széle lassabban halad, a surlódásnak megfelelően. A jég-

ben feszültségek támadnak, hosszanti vagy keresztrepedések keletkeznek. A repedések mélysége eléri a 30-100 métert is, s a terep alakjától függően alul vagy keskenyebbek, vagy szélesebbek, mint felül. A gleccseren haladó hegymászők kötéllal biztosítják egymást, főként azon a szakaszon,

ahol a jeget hó borítja és a repedések nem látszanak.

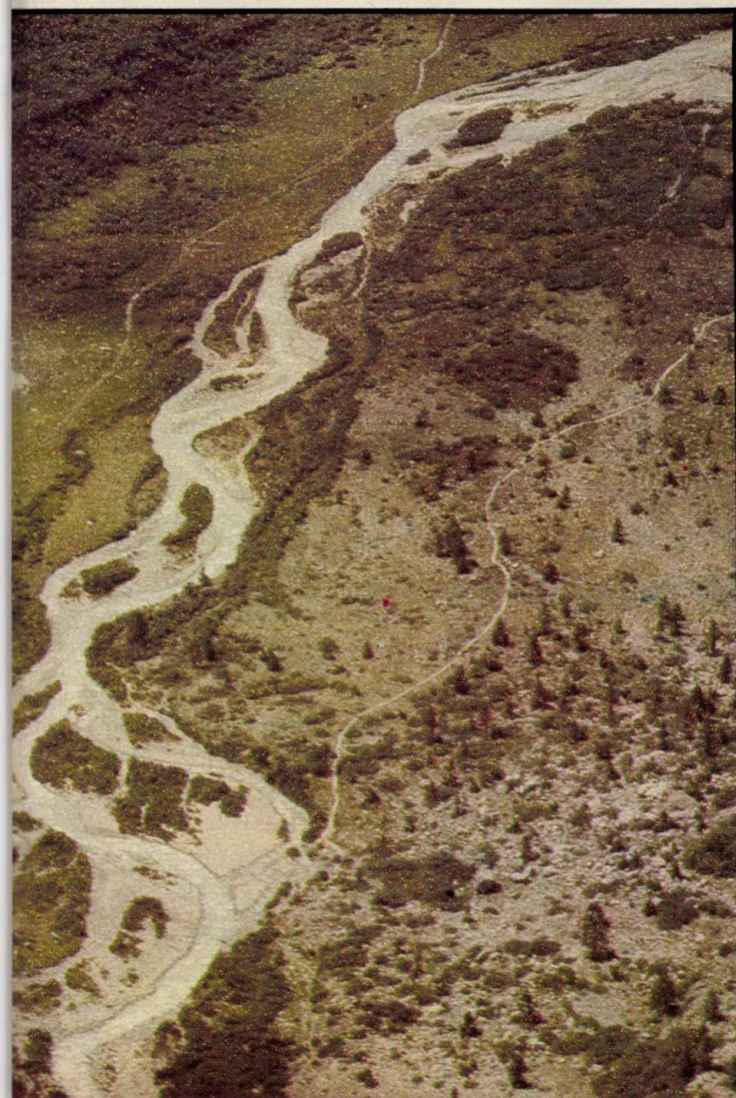
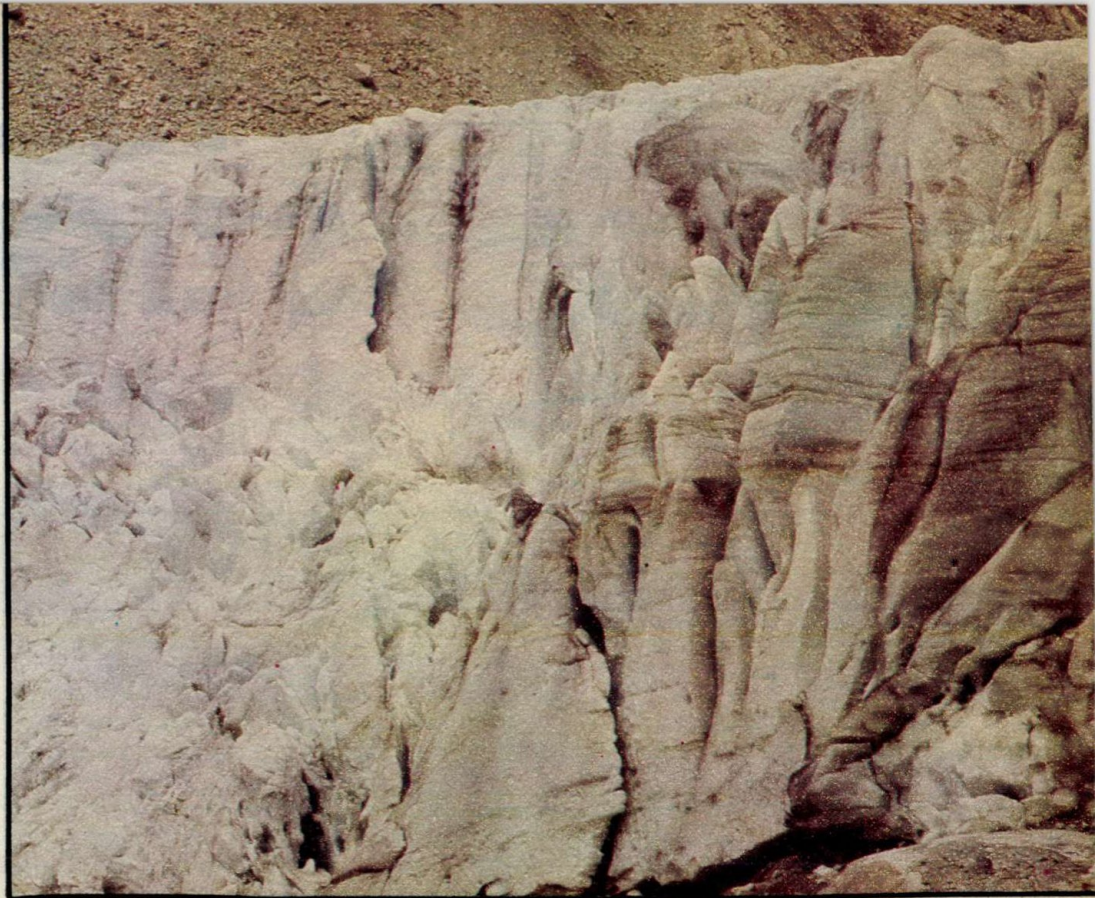
A gleccsornyelv alsó végén hatalmas kapu tátong; ezen át víz folyik ki. A kapu szélessége lehet néhány méter, de akár 30-40 méter is. A jégből időnként kisebb-nagyobb darabok törnek le. A mozgó jég csiszolja a sziklamedret, a víz a finom törmelékkel magával viszi, s emiatt tejszerűen zavaros. Ha sok hó esik és lassan olvad, a gleccser „hízik”, ha az év hóban szegény és a nyár meleg, a gleccser „fog”. A gleccserpatak vízhozama az év- és napszaktól függően ingadozik: melegben, délután, nyáron nagyobb, míg éjszaka, télen, hidegben kisebb. Az erőművek egyenletes áramszolgáltatását úgy biztosítják, hogy a vizet hatalmas völgygátakkal kialakított tavakban gyűjtik, tárolják, így télen-nyáron az áramfogyasztásnak megfelelően használhatják fel.

A gleccserpatak medre úgy fest, mint egy holdbéli táj. A gleccserek korunkban általában fogynak, rengeteg törmelékkel hagyva hátra maguk után. A hegyoldalon jól látható a jég

A repedések 80–100 méter mélyek is lehetnek

A gleccserpatak medre holdbéli tájhoz hasonlít

régebbi magassága és csi-szolóhatása. A növényzet csak lassan veszi birtokába az elhagyott terepet.

Egy séta a gleccser belsejében szintén érdekes élmény. A jégfolyam szétszakadozása folytán *folynosók*, *alagutak*, *barlangok* keletkeznek. A titokzatos világítású mesevilág bejárása azonban csak a terepet jól ismerő, megbízható vezetővel és kedvező időben ajánlatos. A változatos szakadékrendszer napról napra, sőt óráról órára változhat. Tornyok dőlhetnek le, hidak omolhatnak be, új hasadékok nyílhatnak vagy záródhatnak, s a hivatlan vendég csapdába kerülhet. Sok függ a hőmérséklettől, a napszaktól, az időjárás alakulásától.

Veszélytelen vállalkozás ellenben azoknak a *mesterséges jégbarlangoknak* a meglátogatása, amelyeket a vezetők vágtak ki a gleccser megállapodott részén a nagyközönség számára. A színek játéka titokzatos, a barlangok a lefektetett deszkákon utcai cipőben is végigjárhatók. A belépő-

Séta a gleccser belsejében

díj rendszerint öreg vezetők támogatását szolgálja.

Sajnos az Alpok gleccserei — rövid előretöréseket nem tekintve — általában fogynak. Félő, hogy idővel teljesen eltűnnek, s ezzel a táj sokat veszít majd szépségéből.

Kunfalvi Rezső